

Irti Huumeista ry huudikoutsitoiminta toimintasuunnitelma 2026.

Huumekuolemien määrä on hieman laskenut vuonna 2024 (THL), mutta nykyinen tilanne huumeiden osalta yhteiskunnassa on huolestuttava. Varsinkin nuorten kohdalla huoli on suuri, joka viides 15–24-vuotiaana kuollut menehtyi huumeisiin (2024). THL:n tilastoraportista (15/2023) selviää, että Suomalaisten huumeokeilut yleistyvät ja asenteissa on isoja muutoksia. Aineisto osoittaa, että yhä useammalla 15–69-vuotiaalla suomalaisella on kokemusta huumeista. Huumeiden kokeilu ja käyttö on yleisintä 25–34-vuotiailla nuorilla aikuisilla. Huumeiden käyttöön liittyvät ongelmat ovat monipuolistuneet ja muuttuneet haastavammaksi. Huumeet ja niiden käyttö näkyvät katukuvassa ja julkisissa paikoissa erilaisina ilmiöinä mikä saattaa lisätä turvattomuutta ja pelkoja.

Haemme Pohjois-Savon hyvinvointialueen avustusta Huudikoutsitoimintaamme. Suunnitelmana on vuonna 2026, että jalkautuva Huudikoutsitoimintamme tekee yhteistyötä Sirkkulanpuiston toimintayhdistyksen kanssa yhteisjalkautumisissa ja tilojen osalta niin, että Huudikoutsitoiminnan jalkautumiset alkavat aina Sirkkulanpuistosta (yhteistyösopimus liitteenä). Yhteisjalkautumisilla pystytään turvaamaan työntekijöiden työturvallisuus ja se vahvistaa kohdattavien palveluohjausta sekä lisää monialaista yhteistyötä. Jalkautumisia tehdään viikossa 3–4 kertaa. Toiminnassa tehdään vahvaa verkostotyötä ja mukaan toimintaan rekrytoidaan huudikoutsitoimijoita. Heidän vertaiskokemuksensa vahvistaa jalkautuvaa työtä ja antaa kohdattaville vertaiskokemuksen siitä, että on mahdollisuus päästä irti huumeista ja päihteistä.

Pohjois- Savon hyvinvointialueen tuella palkataan huumetyöntekijä, joka vastaa Huudikoutsitoiminnan juurtumisesta ja toteutumisesta hyvinvointialueella. Hän tekee tiivistä yhteistyötä Sirkkulanpuiston lisäksi hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa. Alueella pidetään huumeinfoja ja yhteisiä tapaamisia, joissa jaetaan näkemyksiä ja kokemuksia alueen huumetilanteesta. Samalla tulee näkyväksi toiminnan tarve ja paikat joihin alueella asuvat ihmiset toivovat jalkautumisia. Alueelle tehtiin kartoitus (2024, lähetetty etukäteen hyvinvointialueelle) toiminnan tarpeesta hyvinvointialueen kehittämisapurahan turvin. Kartoitus ja sen eri mittarit vahvistavat tietoa siitä, että Huudikoutsitoiminnalle on tarvetta hyvinvointialueella. Toimintaa ohjataan ja johdetaan Irti Huumeista johtoryhmän ja huumetyön vastaavan kautta. Työntekijä saa tukea, ja moniammatillisen tiimin työnsä tueksi. Irti Huumeista ry:n johto käy hyvinvointialueella seuraamassa toimintaa tiiviisti. Toiminnan kohderyhmänä ovat huumeita käyttävät henkilöt, toipujat (huumeita käyttäneet henkilöt ja/tai rikostaustainen), julkisissa tiloissa työskentelevät, julkisissa tiloissa kohdattavat läheiset ja muut henkilöt, hyvinvointialueella toimivat ammattilaiset.

Irti Huumeista ry:n jalkautuvalla toiminnalla kohdataan henkilöitä heidän omassa ympäristössään matalalla kynnyksellä, joka mahdollistaa myös hoidon ulkopuolella olevien kohtaamisen. Jalkautumisen kautta luodaan matalan kynnyksen kontakteja ja rakennetaan luottamusta kohdattavan ympäristössä. Kohtaamisten avulla lasketaan kynnystä hakeutua avun piiriin. Mahdollisuus on myös siihen, että kohdattava henkilö saatetaan palveluihin madaltaen vielä enemmän kynnystä avun hakemiseen. Irti Huumeista ry:n kohtaavalla jalkautuvalla toiminnalla vähennetään huumeidenkäytöstä aiheutuvia ja siihen liittyviä pelkoja julkisissa tiloissa asioivien keskuudessa sekä lisätään julkisessa tilassa asioivien tietoisuutta päihdesairaudesta ja sen lieveilmiöistä.

Huudikoutsitoiminta edustaa toipumisorientoitunutta, ennaltaehkäisevää ja haittoja vähentävää työtapaa. Toiminnassa erityisyytenä ovat oman taustan omaavat koutsit, jotka ymmärtävät oman kokemuksen kautta mitä haasteita jalkautuessa kohdattavat kokevat omassa elämässään. Toiminta tarjoaa toipuville huudikoutseille turvallisen paikan edistää huumeriippuvuudesta kuntoutumista, saada vertaistukea sekä ammattilaisen apua. Toiminnan kautta koutsit saavat päihteetöntä toimintaa ja sisältöä arkeen. Jokainen toimintaan osallistuva käy huudikoutsikoulutuksen, jossa osallistujat kehittävät vahvuuksiaan ja työelämätaitojaan. Toiminnan henkinen kuormitus sekä uhka- ja vaaratilanteet on huomioitu jo suunnitteluvaiheessa. Turvallisuuskoulutus on osa huudikoutsikoulutusta ja toiminnan purku tapahtuu päivittäin ammattilaisen tukemana. Toiminnan arki rakentuu yhteisistä kokoontumisista, jalkautumisista, ruokailuista ja päivän puruista. Lisäksi toipuville huudikoutseille järjestetään virkistystä ja työnohjauksellisia keskusteluja. Huudikoutsitoiminta luo mielekkään ja merkityksellisen arjen, joka tukee toipumista, päihteettömyyttä ja vahvistaa osallisuutta.

Jalkautuva huumetyö ja Huudikoutsitoiminta täydentää hyvinvointialueen palveluita ja ehkäisee myös samalla huumeidenkäytön haittoja sekä lisää tietoisuutta huumeista ja niihin liittyvistä lieveilmiöistä alueella. Toiminta vahvistaa ihmisten välistä ymmärrystä ja lisää osallisuutta sekä arvokasta kohtaamista heikossa asemassa olevien ihmisten keskuudessa. Irti Huumeista ry:llä on vuosien kokemus Huudikoutsitoiminnasta pääkaupunkiseudulla ja kahden vuoden kokemus EKHVA, Etelä- Karjalan hyvinvointialueen kanssa tehdystä yhteistyöstä. Keräämämme tulokset osoittavat toiminnan tärkeyden niin yksilö, yhteisö kuin alueen kannalta.